

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foaia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an. Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foaia Interesantă” și „Plugarul Luminat” 90 Lei pe an, 45 Lei pe jumătate de an. — Se pot abona și deosebit: „Libertatea” singură 60 Lei pe an, 30 Lei pe jumătate de an; „Foaia Interesantă” singură 30 Lei pe an, 15 Lei pe jumătate de an.

Pentru Iugoslavia și Cehoslovacia 150 Lei pe an. — Pentru America 200 Lei (1 dollar) pe an, trimiși prin cec de bancă folii la Orăștie!

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foale pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

Știri politice

Familia noastră Regală va vizita trei state mari, în primăvară.

Și gazetele engleze și cele franceze și italiene, vestesc, că acolo se fac pregătiri pentru a primi cu dragostea de care e vrednică Familia Regală Română, care în primăvara asta va vizita (cerceta) capitalele celor trei țări, a Italiei: Roma, a Franței: Parisul, a Angliei: Londra, și Curțile Domnitoare și Președinția celor 3 mari națiuni prietene. La Londra ci-că va fi la începutul lui Maiu.

Vizitele au rostul de-a întări bunele legături prietenești între acele state și statul nostru.

Vizita lui Seipel, la București.

Cum a'ntors Dumnezeu roata de rumos!... Prin lungi veacuri apuse și nedrepte, Curtea Impărătească din Viena strălucea acolo în inima Europei, ca un glob de aur, în jurul cărui se învârtea osia politică a țărilor vecine. Ce Viena poțea, tot se împlinea! Și când bietele state mai mici din jur, voiau și ele ceva, trebuiau să umble în vârful degetelor pe dinaintea Burg-ului (Curții) din Viena, rugând pe strașnicii împărași și sfetnicii lor, să le dea voe a face și ele vre-un pas mai spre fericirea lor...

România a avut și ea de gustat destul din acest păhar amar. Până chiar în zilele Regelui Carol, nu odată îi veneau porunci dela Viena, că să se poarte așa și așa în atingerea ei cutare, cu vecinul cutare sau cu Măria-Sa Austria. Și România, cu ale ei 7 milioane locuitori, trebuia să asculte de Austria cea cu 40 milioane.

Războiul făcū din „Marea”-Austrie, o țărișoară pe jumătate cât România-mărită.

Si azi nu România mai caută „grația” (bunăvoința) Austriei, ci mica și sărăcita Austrie, privește din nou spre România și-i caută bunăvoința... În loc ca ea să cheme la sine pe conducătorii României, și conducătorii austriei au cerut la București să fie primiți, că vin ei, ca o plecare de steag, la București, pre a cerca să reiee bunele legături cu norocoasa țară!...

Acesta e rostul vizitei ce o făcū chiar zilele astea la București „cancelarul” Austriei, întâiul ei slujitor, onseignorul Seipel, însoțit de detnicul seu în treburile din afară, Brünberg.

Regală, — apoi ospătați la întâiul Ministru și la Ministerul de Externe. Într'aceea s'au statorit înțelegerile ce erau de statorit prin împuterniciții celor două state.

Ieri, Mercuri, oaspeții austriaci au plecat napoi spre Viena, peste Predeal—Arad—Pesta.

Și iaca, ne-ajută Dzeu de văzurăm pe trufașii de ieri, venind umiliți la noi. Par'că n'ar fi el cei cari încunjurau Burgul din Viena, și nu ne lăsau pe noi Români din Ardeal, popor număros și credincios, nici să ne apropiem de măritul lor împărat..

Venirea lor la București, e începutul uitării trecutului și întâiul pas spre legături pacifice între țări.

România și Rusia.

Conducătorii acestor două țări vecine simt trebuința de a statorii o înțelegere, ca să poată începe iarăși între ele legăturile de pacinică vecinătate, ca să umble între ele iară posta și schimbul de mărfuri.

Dar cum Rusiei îi stă la bătuca Basarabia, cele 4—5 încercări făcute pân'acum de a se începe o înțelegere, nu au dus la capăt, căci Rușii mereu cercau câte-o crâmpită, ca doară-doară storc ceva dela România pentru perduta Basarabie. Cum România nu voia să audă de tirguell asupra aceste țări românești, — tirgul se spârgea.

Acum Rusia iar a cerut României început de înțelegere, poțind pe solii români acolo în Rusia. România a spus că acolo nu, că a cercat odată și nu s'au înțeles, dar într'un stat străin de amândouă, da. Acum Rușii au spus că aleg ca loc de întâlnire Viena, — și guvernul român a primit. Se vor întâlni solii lor în Viena, stabilind o înțelegere, ca semn al păcii depline între cele 2 vecine.

Mari schimbări în politica Angliei.

Și după ea poate în a Europei întregi.

Am arătat în alt număr, că în ce fel au ieșit alegerile în Anglia: guvernul care le-a condus, a ieșit slăbit, partidul „liberat” și cel „muncitoresc” au ieșit întărite. Nici un partid însă nu are „majoritatea” (adeacă mai mult de jumătate din deputații) în parlament.

Partidul „liberal” s'a hotărît să dea prilej partidului „muncitoresc”, ca să vie și acela la cârmă, să guste și el din „bunătățile” puterii, — care, acolo unde legea e lege, sunt mai curând sarcini și greutăți, decât bunătăți.

Și partidul muncitoresc s'a hotărît să-și încerce știința. El are, firește, bărbați cu știință în sinul său, de aceea a cutezat să încerce lucrul cel mare care este: conducerea unei țări.

De 2 săptămâni Anglia are la conducere guvern „muncitoresc”, cu Macdonald în frunte.

Dar el a urcat treptele puterii numai mulțumită partidului liberal al lui Lloyd George, care va sta cu ochii asupra lucrării lui. Și când va vedea că noul guvern nu se pricepe, ori dă în gropi, se dă napoi dela sprijinirea lui și acela e căzut îndată.

Se spune, că liberalii de aceea au ridicat la guvern pe muncitori, căci prin asta conservatorii (cari în rândul trecut ei au trântit dela guvern pe Lloyd George și acum își capătă împrumutul înapoi), — vor vedea că trebuie să se unească iară cu liberalii lui Lloyd George și să facă apoi împreună un guvern tare.

Partidul muncitoresc a înaintat parlamentului o propunere, prin care își arată planul său de politică viitoare, în care spune, că... „jertfele ce Anglia le-a adus, îi dau drept a se amesteca în treburile de bună rânduire a Europei. Indesebi are grijă de legăturile cu Franța. Franța, zice, ne este un vecin scump, aproape, și puternic. Trebuie să purtăm grijă ca să fie pace trainică între Franța și Germania. De aceea nu află că e bine ca Franța să fie prea aspră cu Germania — cum a fost Germania cu ea în războiul din 1871, — căci asta ar fi numai o pregătire * unui nou războiu. Pentru a încungliura această primedie, — partidul dorește ca Franța s'o lase mai domol pe Germania...

Par'că auzi pe Lloyd George, vorbind prin gura lui Macdonald, căpetenia muncitorilor.

— Iar față de Rusia sovietică, guvernul muncitoresc a dovedit că are legături sufletești cu aceea... Îndată a dat de știre, că noul guvern al Angliei — recunoaște ca ocărmitor „legiuit” al Rusiei, guvernul bolșevic. Iar gazetele engleze, trimbiși mari în cari suflă și multe guri jidovești, — se arată mulțamite, că guvernul muncitoresc se apropie de cel bolșevic al Rusiei. Poate au nădejde să tragă și pe Anglia pe drumul Rusiei.

Lumea privește cu încordare la desfișurarea lucrurilor în Anglia. Pân'acum nici un alt stat n'a fost recunoscut guvernele Rusiei ca legiuite, ci numai ca pe niște răsturnătoare și răpitoare de scaune în cari nu le e locul să șadă.

Ne scade poporul.

„Voința Bănătuului” scrie, că în Lipova preotul a vestit la Anul-nou, în darea de samă asupra anului trecut, că în acea comună am avut noi Români 44 de nașteri și 99 morți în anul trecut!

Și ci-că tot cam așa e în tot Bănatul.

Ar fi semn rău acesta și toată lumea iubitoare de neam, să între vie cu învățătură de folos, pentru a aduce alte stări de lucru la noi: cum să ne păzim copiii de moartea prea mare, și cum să luăm pildă de dragoste pentru familia numeroasă, bunăoară dela Jdan, cari au tot 4—6—8 copii! De aceea ne cotropesc și ca mâne ne-or lua locul în țară! — dacă noi n'om fi oameni la locul nostru.

Unele — altele.

C. Stere a îmbliat

pe Germani să înlătore Familia Domnitoare, care lupta din răputeri pentru mărirea neamului și țării.

Multe suflete păcătoase a scos la iveală războiul ce trecū. În năcazuri își cunoști pretinii și tot atunci pe răii din jurul tău. Așa și o țară. În vreme de război se vede cine e adevărat apărător al ei și cine gata să o vândă, ca pe cei mai buni ai ei.

Un tip de politician păcătos din cele mai respingătoare, pe care l-a scos la iveală războiul țării noastre, e Constantin Stere, de fel din Basarabia, fost profesor universitar la Iași, azi om fără un rost de bine obștesc, ales însă deputat de frații noștri basarabeni dela Soroca, cari de bună samă nu cunosc toate la-turile sufletului alesului lor.

El credea și mai crede în Nemți, cum nu crede în Dumnezeu. Și fiindcă România a mers în război împotriva Nemților, și Maestatea Sa Regele Ferdinand s'a lăpădat de foată înrudirea Sa cu Germanii, când vedea că binele țării cere să meargă împotriva acelora, — pe când și Rege și țară îndurau cea mai cumplită suferință, apărând Moldova care le rămăsese încă necotropită de fiorosul dușman, — pe atunci Constantin Stere s'a dus la Berlin, în Martie 1917, și a înaintat Generalului Ludendorf, Șeful Marelui Stat Major al armatelor dușmane, o cerere în scris, prin care făcea propunerea (arăta planul) că: Familia Regală Română să fie alungată din Tronul României, România să fie cuprinsă în hotarele Austro-Ungariei, și Impăratul Austriei, care eră Regele Carol al Ungariei, să fie ales de Rege și al României!

Adeacă: Neatârnnarea țării, așa de greu câștigată prin sfortările înaintașilor și prin războiul cu Turcii, sub Regele Carol, să fie perdută, țara să intre în stomacul Austro-Ungariei, ca o nouă Ungarie ocărmită dela Viena...

Nu se poate închipui un lucru mai de nimic, decât o astfel de trădare (vânzare în ascuns) a țării, tale, atunci când Regele și ar,

mata și toți adevărații bărbați purtători de grije ai țării, stăteau cu fruntea sus, cu steagul țării ținut cu îndârjire în mâni, pe pământul sfânt al Moldovei, apărând neatâr-narea țării și crezând cu tărie în biruința cea mai de pe urmă și în mărirea țării lor.

În altă țară, C. Stere ar fi fost pus la zid și împușcat, ori ar fi încunjurat ca un ciumat, ca un criminal fioros... În această țară a tuturor îngăduințelor, el îndrăznește a se arăta în Statul Țării și a-și deschide încă gura ca să dea sfaturi despre cum e a se pune la cale conducerea țării mărite și neatârnată.

Fapta lui nu e o poveste a unor potrivnici, ci e dovedită de fostul Ministru a României la Petrograd, C. Diamandi, care dă la iveală însăși partea aceea din „Memoriul” (scrisoarea) lui Stere către Ludendorff, pentru închinarea Țării către Nemți.

Din alte țări.

Venezelos, bolnav, gata să plece

— Nu l-a fost a bună —

Grecii sunt un popor neastâmpărat și nestatornic în credința sa. Venezelos o știe prea bine, că a pățit-o doar el însuși cu Grecii săi. De aceea a fost gând slab gândul lui, de-a alunga Familia Domnitoare chiar atunci, când lucrurile în Grecia începuseră a se liniști, — dacă el nu le tot zgîndăra mereu din afară. Și-a ajuns scopul, dar, cum o prevedeam noi, — nu a avut bucurie de el.

Intors acasă, a întâmpinat mare împotrivire și critică aspră în sfatul țării din partea celor de altă părere. Iar asta pe el, mândru cum e, atâta l'a durut, că s'a ridicat în 2 rânduri să vorbească și abia a vorbit câte un sfert de cias și a trebuit să se pună jos pe scaun ori să iasă afară, sub cuvânt că îi este rău, se simte bolnav... Era bolnav de năcaz că nu se pleacă toți părerilor lui.

Iar acum ci-că își dă „abzice-rea” (se retrage) dela conducerea trebilor Greciei și pleacă de nou afară din țară, lăsând după sine sfaturile sale în scris, ca un fel de „testament politic”, după care el mai mult în Grecia nu se întoarce!

Acum cei ce l'au adus crezând că au adus soarele de pe cer, și au alungat Familia regală, — sunt foarte plini de grijă, căci prevăd, că poate urma o răsturnare cum n'a mai fost în nenocita țară l.

Pentru studenți.

Iată scrisoarea ce am primit din Vatra-Dornii (Bucovina), despre care am făcut pomenire în numărul trecut:

„Daruri pentru studenții întemnițați la Văcărești”.

La Vatra-Dornei (Bucovina) în seara zilei Iordanului, din prilejul unei petreceri populare aranjată de Societatea „Arcașul” din loc și la îndemnul unui comitet de inițiativă stând din membri L. A. N. C. (Liga Apărării Naționale Creștine) și din Arcași, s'a dăruit de cătră cei ce au luat parte la petrecere, următoarele sume pentru tinerii care zac întemnițați la Văcărești pentru o cauză măreață și sfântă.

Au donat câte 100 Lei Dnii: Petru Forfota, mare propr. și primar; Vasile Grigorovici, funcț. silvic; Samuilă Rusoi, capit. Arcașilor; Sofron Robota, casier comunal; Vasile Chiuța, avocat; Petrea Maslovschi funcț. de bancă; Simion Negrea, comerciant, Dna Aristiția Negrea, soție de comerc.; Dnii: Maxim Negrea proprietar; Iordache Coneac, comerc.; Alexandru Șerban, avocat; Gheorghe Tudoreanu, comerc.; Marcu Niculiță, industriaș; Axenti Cârnu, comerc.; N. Rotar, moșier; N. Alexiu, moșier; Un necunoscut; Caletan Nubert, șef de birou; Silvestru Nichituși, funcționar; Ștefan Cherar, comerc.; N. Pavlov, medic; N. Moroșan și N. Porcuțan, funcționar de bancă; Porfir Boncheș, comerc.; Dumitru Ursu, proprietar; F. Sixt, comerc. și proprietar; Ioan Cocârla mare proprietar și comerc.; Const. Tipa, inginer silvic; Simion Munteanu, proprietar; Ioan Spănu, preot; Teofil Șotropa, funcț. și N. Valescu, director de fabrică.

Câte 60 Lei: Dnii: Niță Stoleru comerc.; Leonte Leuștean, proprietar; Gavril Odochian, comerc., Pamfil Ursu, proprietar.

Câte 50 Lei: Dnii: Emilian Nacu secr. comunal; Toader Rusu, proprietar; Const. Ionescu lector; un necunoscut și Grigori Pragan, inv.

Câte 40 Lei: Dnii: Rucicovschi, meseriaș; Andrei Tuțuianu comerc.; Dionisie Nițan funcț.; Gheorghe Ghiula, proprietar, Iacob Pârlea proprietar; Mihai Uța, proprietar; Petrea Florescu, funcț.; Anton Șimpf, proprietar.

Câte 30 Lei: Dnii Simion Nacu funcț.; Ieremie Ungureanu propr.; Grigorie Dârțu, propr.; Mihai Cozan, N. Stratula, D-tru Mândrila, Gh. Cârja, Simion Stanca, Ioan Iesachi, Petrea Lăcătuș, toți proprietari, Vasile Huțan, director școlar; Spiridon Țăran proprietar; N. Ciosan, proprietar; Luchian Negrea, Luca Ștefănel, Toader Văcariu, Ienachi Rusoiu, Toader Odochian luga, toți proprietari, N. Ieremievici Dubau, profesor; N. Jurcu dir. poștal; Melitun Dranca, Ilie Boncheș, proprietar; Roman Matei comerc.; Vasile Iacoban propr.; Dumitru Nanu, comerc.; M. Șibila, farmacist; Simion Coca, com.; D. Zotic, M. Tihon, și C. Ferar part.; și Toader Odochian Nacu, funcț.

Câte 10 Lei: Dl Ioan Mustea, econ.; și câte 5 Lei: dnii N. Spănu și N. Nanu, licealiști.

În total 4650 Lei, zis: Patru mii șase sute cinci zeci.

Noi mulțumim tuturor vrednicilor dăruitori din adâncul inimei noastre, pentru darurile menite unor tineri martiri ai neamului românesc, care au luptat, jertfindu-se chiar pe ei înșiși, pentru o cauză națională atât de măreață și atât de sfântă.

Iar martirilor din „Căminul Văcăreștilor” le dorim sănătate, tărie pentru a învinge și această încercare a neamului românesc, încredere în ceea-ce sunt, și mândrie pentru ceea-ce sufer, asigurându-i ca noi muntenii suferim alături de ei!

Vatra-Dornei, la 5 Ian. 1924.

Comitetul de inițiativă:

Vasile Grigorovici, funcț. silvic. Samoilă Rusoiu, Căp. „Arcașilor” Sofron Robota, casier comunal. Emilian Nacu, secretar comunal.

Au mai trimis la „Libertatea”:

Din Rîșca, cercul Baia-de-Criș, jud. Hunedoarei, 210 Lei, adunați

de inimoșii Români Sabin Faur și Ioan Oncu, dela:

Dnii: Nicolae Baca, notar în Baia-de-Criș, 20 Lei. Nicolae Florea, preot în Rîșca, 15 lei. Sabin Faur, 10 lei. Ioan Oncu 10 lei. Petru Rîșcuța, 25 lei. Duțu Rîșcuța, 20 lei. Antonie Rîșcuța, 10 lei. Nerva Rîșcuța, 10 lei. Nicolae Rusu, 15 lei. Alexandru Hărăguș, 10 lei. Nerva Hărăguș, 5 lei. Aron Grecu 5 lei. Țigan Adam, 5 lei. Țigan Adam I. Adam, 5 lei. Nicolae Oprea, 2 lei. Aurel Hențiu, 5 lei. Nicolae Bulz, 5 lei. Asleu Ioan, 5 lei. Alexandru Vlad, 5 lei. Nicolae Borza, 5 lei. Nicolae Leucian, 5 lei. Nicolae Florea, 3 lei. Antonie Florea, 5 lei. Antonie Leucean, 5 lei. De tot 210 lei.

Din Chesinți jud. Timiș (I. Lipova). Epitropia bisericii ortodoxe române ne-a trimis 200 Lei, pe cari i-a adunat cu discul în biserică în zilele de Crăciun și Anu-nou „pentru studenții martiri închiși la Văcărești”.

Din Bîntînți (I. Orăștie) am primit dela bunii Români Iosif Cranciova și I. Bozdog, 237 Lei, pe cari i-au adunat dela următorii:

Cranciova Ion sen., 5 lei. Rus Toma, 2 lei. Mariș Nistor, 2 lei. Uritesc Adam, 2 lei. Arteme Mihuiț, 5 lei. Chira Ion iun., 2 lei. Cărășcă Dionisie, 3 lei. Hetele Solomon, 5 lei. Herța Avram, 5 lei. Marta Maria, 4 lei. Herța Matei, 5 lei. Balosin Nicolae, 5 lei. Freitag Filip, 5 lei. Mariș Valer, 5 lei. Lazăr Ianc, 5 lei. Oancea Iosif, 5 lei. Samson Gavrilă, 2 lei. Toma Gavrilă, 2 lei. David Popa, 2 lei. Dăncșorean Iosif, 5 lei. Sârb Săuziana, 4 lei. Dăncșorean Nicolae, 2 lei. Rădulesc David, 5 lei. Văicu Ion, 10 lei. Lazar Daniilă, 5 lei. V. Sinton, 10 lei. David Gavrilă, 1 leu. Lazăr Filip, 5 lei. Pera Ion, 5 lei. Măeraș Gligor, 2 lei. Andrei Mariș, 5 lei. Cărășcu Iovu, 5 lei. Dș. Maria Botean, 25 lei. Ianc Nicolae, 5 lei. Nic. Loga, 5 lei. Cranciova Miron, 2 lei. Măeraș Miron, 5 lei. Lazăr Radu, 5 lei. Loga Iosif I. Iosif, 2 lei. Sârb Mihailă, 2 lei. Loga Achim, 5 lei. Gavrilă Iacob, 5 lei. Cărășcă Andrii, 10 lei. Nan Ana, 10 lei. Murg Vasilie, 5 lei. Ciobotea Traian, 5 lei, — toți din Bîntînți, — apoi dela: Uritesc Dionisie și Oproesc George din Pișchinți, câte 2 lei; Teofil Dăian Gelmar, 2 lei și Dumitru Brândușe, Cugir, 5 lei. De tot 237 Lei

Din Popda (Bobda, jud. Torontal) vrednicul nostru frate Romul I. Arion, a adunat dela țărani sumele de mai jos, pe cari ni le-a trimis scriindu-ne:

„Duminecă în 27 Ian. s'a ținut Sinodul Bisericesc. Adunându-se numărâși săteni în localul școlii, înainte de începerea sedinței, printre altele, am adus în vorbă mișcarea studenților, făcând cunoscut cele întâmplate cu studenții noștri. Toți cei de față au recunoscut lupta studenților de adevărată luptă națională, care nu trebuie încetată până nu-și va ajunge scopul. Iar pentru încurajarea luptei am deschis o listă, pentru ca cei cu tragere de inimă pentru viitorul neamului, să ajute pe studenți. Dacă suma adunată nu e așa de mare, totuși credem că sufețele de țărani ale dăruitorilor le vor aduce ușurări dragilor Universitari dela Văcărești, văzând dâșii că și țărani se gândesc la ei, și așteaptă ca prin lupta lor să ajungem la mai bine în draga noastră țară fără prea păscută de streini!”

Iată dăruitorii:

Romul I. Arion, 20 lei. Ioan Arion iun, 20 lei. Ioan Maghiar, 20 lei. Stefan Bela, 10 lei. Ioan Cărăbaș, 10 lei. Stefan Morolcă, 10 lei. Ioan Iancovicu, 10 lei. Ioan Bai, 10 lei. Iliă Vanciu, 10 lei. Nicolae Girgeca, 10 lei. Pavel Dumitru, 5 lei. Nicolae Ghilăzan, 5 lei. Iuliana Ghilăzan, 5 lei. Pavel Moroică 5 lei. Ioan Cărăbași, 5 lei. Ioan Ghilăzan, 5 lei. Stefan Iancovicu 5 lei. Lazăr Maghiar, 5 lei. — De tot 170 Lei.

Dela singuratici au mai sosit la „Libertatea”:

Dl Ciortea Anghel, Aiud-de-sus, 10 lei. Const. Mișca, brig. silv., Măguri, 10 lei. Mihail Stan, Aiudul de-sus, 10 lei. Iosif Pop. Albaiulia, 10 lei. Alimpie Copăcean, Petroșeni, 15 lei. Tr. Oprean, Poiana, 10 lei. Ioan Bogdan, preot în Gălșanca (Brăila) 110 lei. Petru Roșca, preot în Măgura, 112 lei (colectați). Simion Mârza, Certejul-sup., 10 lei. Dameschiu Iancovicu, Bobda, 5 lei. Antonie Vernica, Ohaba-mutinic, 10 lei. Pantilimon Nemeș, din Miheș, 10 lei. Pleș Mihai, Tăuți, 10 lei. Ion Truică Măniom, I. Plopeanu, Vălculele, 35 lei. Avram Vințan, Brad, 10 lei. De tot 383 Lei.

Suma din nr. trecut Lei 6304:—

Sumele de acum . . Lei 1199:—

De tot la „Libertatea” Lei 7503:—

Din aceștia 6000 s'au trimis, restul se expediază acum.

Indreptare. În numărul trecut am scris că dl Marcu Botoș, șef de gară în Daneș (pe Târnavă) a trimis pentru studenții dela Văcărești 230 Lei, adunați dela câțiva pretini. Pe cuponul banilor nu era spus decât: „Pentru iubiți tineri dela Văcărești” și noi am crezut că-i bani colectați (adunați). Dl Botoș ne scrie acum următoarele:

„Dragoștea și iubirea nemărginită ce o păstrez în sufletu mi de Român pentru acești scumpi și iubiți fii a națiunii Române, m'a îndemnat, ca din micuț meu salariu, după puțină să sprijinisc cu această sumă neînsemnată. Nu am adanat-o dela alții.

Doresc din adâncul inimei ca Dumnezeu se li scape dela Văcărești că mai curând cu depină sănătate și ca mai învățători, încununăți ca cunună de lauri!” A. Botoș.

Ce frumoase sunt aceste știri prin cari un funcționar arată, că din micul său salariu, a rupt cât putea, pentru a încurajă o luptă națională de mare trebuință azi!

Din

Protocoloalele „Întelepților” Sionului.

Cartea (Cap.) III. (urmare).

Spune mai departe în Cartea III a „Protocoloalelor”, că:

„Cumpăna constituțională va fi încurând răsturnată deoarece am falsificat-o ne așa fel, ca să se plece când într-o parte, când într'alta, până se va derăpăna. Creștinii credeau că a făcut-o destul de puternică și așteptau ca cele două talere ale ei să se pună în echilibru (să ste oblu, la aceeași înălțime)...”

Înțelege așa: Nainte vremii, țările erau ocârmuite de voința un singur om, a Domnitorului, ca era Rege ori Împărat ori Țar. Că voia el, să împlina fără murmură Timpul mai nou a cerut, să nu mearse soarta popoarelor de voința unui om, ci să se țină samă și voința poporului care susține țara. Să fie hotărâtoare dară, să se pusă în cumpănă, două voinți: voința Domnitorului, dar și a poporului.

Creștinii, zic Protocoloalele, că au făcut această lege, „Constituția” (legea pentru cărmuirea statelor), au nădărdit că cele două talere ale cumpenei se vor opri oblu, unul așa de sus ca celălalt sau, că va trage în cumpănă voința și dorința și a unuia, și a celuilalt, — și atunci în trebile de oblu va fi bine, în țară va fi mulțumit.

ca atunci când vezi că se măsură cu măsură dreaptă!

„Dar, spun Șarlatanii Sionului în Protocoalele lor, am îngrijit noi ca cumpăna asta să fie falsificată, ca să se plece când într-o parte când într'alta, numai dreaptă să nu stea!, până ce se va dărâpăna, de tot, se va hodorogii!..

Vedeți ce limpede se oglindește în aceste câteva șiré, suflétul evreesc. El nu poate privi lucrurile decât prin ochelarii „gheftulu i“ (a afacerilor, a negoafelor), și fiindcă în negoț el se slujește mereu de cumpănă, și fiindcă cumpăna lui nu stă nici odată dreaptă, ci ea trebuie să fie falsă (mincinoasă), ca să poată înșela cu ea, — el și în viața de obște a popoarelor, își vâra cumpăna lui mincinoasă (falsificată)! Căci numai cu această cumpănă și prin ea, poate trăi acest neam, și poate sta în cărca celorlalte popoare!

Bine, ne veți întreba, dar cum atâră de la ei ca să falsifice „cumpăna constituțională“ a popoarelor, — rânduirea vieții lor, care se face doară prin aleși neamului, trimiși în sfatul țării?

Apoi ușor o fac. Umplând ei țara cu foile lor, prin acelea zăpăcesc cu totul lumea și-o îmbată de cap! Asmuță mereu mulțimea împotriva conducătorilor săi celor mai buni, făcându-o să se iee după proroci mincinoși, buni de gură, dar legați cu vre-o sfornică jidovească de picior, — încât poporul, fără să bage de samă ce rău își face, trimite în sfatul țării oameni cari sunt cap plecat Evreilor... Acestor oameni, ori partide întregi, li-se întind, aproape nebăgat în samă, ajutoare ca să-și țină foile de partid, să alerge prin țară la adunări de popor, unde să vorbească așa fel, ca poporul să fie mereu nemulțumit și de țară și de lege și de Rege și de tot... Căci prin aceea se împlinește porunca ce urmează îndată în același Cap III. al Protocoalelor unde zice (pagina 53):

„Persoanele Domnitoare ne-mai având legătură cu poporul (pentru că între ei s'au așezat partide politice pătimase), nu se pot înțelege cu el, cu poporul, și nu se pot întări împotriva lacomilor după putere.

„Puterea limpede văzătoare a Domnitorilor, și puterea oarbă a poporului, fiind despărțite de olaltă prin noi, și-au pierdut toată înșămăntatea. Așa, deosebite de olaltă, sunt tot atât de nepuținătoare, ca orbii fără toiag!..“

Ce strașnică bătaie de joc de popor și de Domnitorul său! Putere mare e unul prin mulțimea sa, putere mare e celalalt prin înălțimea și învățătura și grija ce o are de țara sa. Ci ei nu-s lăsați să dea mâna la olaltă, căci atunci ar fi rău de samsari, de mijlocitorii dintre ei. Mijlocitorii sunt partidele politice în sinul cărora Jidanii sunt tari, deși stau în umbră, ascunși, aproape nevăzuți. Prin acele partide politice apoi, ei viră neînțelegere între bunul Domnitor și bunul său popor. Vine atunci șarlatanul și asemănă pe Domnitor cu toiagul, pe popor cu orbii, și spune că, despărții de olaltă, ei merg — ca orbii fără toiag! Iar Evreul, prin gazetele lui mișel și prin partidele politice unse de ai lui cu bani, vine el și conduce pe „orbii“ din poveste, poporul, — așa ca să

nu fie nici odată bine de el, ci numai de ei!

Așa să înțelegeți aceste blăstămate „Protocoale“, a căror porunci, durere, le vedem aproape pe toate împlinite, și încă — cu ajutorul nostru, al proastelor popoare creștine!

De vorbă cu unii cetitori, —

— cărora le pare prea scumpă foala. —

Ca și anul trecut, așa și în cel de față, unii abonați s'au lăsat de foale, spunând că e „prea scumpă“, că de ce s'a scumpit iară? — Acestor cetitori foarte cruțatori le spunem o vorbă:

Numai atunci ați avea dreptate, când foile s'ar fi scumpit mai mult ca alte lucruri din țară! Dar lucrul stă cu totul altfel. Vi-l lămurim cu o pildă:

Noi dădeam nainte de război foile noastre cu 6 coroane pe an. Primăvara, pe vremea mieilor, cumpăram piciorul de miel cu 40 de crețari sau 80 fileri, cel mult cu o coroană (1 Leu). Pe plata unui rând de foi de pe un an, cumpăram dară 6 ba 7 picioare de miel, pentru 7 prânzuri.

În anul trecut am dat foile cu 60 Lei, — așadar scumpite de 10 ori. Dar când am mers să cumpăr miel, am căpătat pentru prețul de pe un an al foilor, numai un picior de miel! Unde-s celelalte 5 picioare, pe care le cumpăram nainte de război cu un abonament (cu plata de pe un an)?

Asta iaca de ce e așa: Melul nainte de război era cu 1 zlot, până la 1'50, sau 2 ori 3 coroane, iar azi e de 30 de ori mai scump, — iar foile numai de 10 ori!

Un stângin de lemne era cu 8—9—10 florini, (16—20 coroane), azi e 800—1000 Lei, așadar scumpit de 40—50 de ori, — foile numai de 10 ori.

Un coșăș căpăta pe zi 1 florin 20 cr. sau 1'50, — azi 60—80 Lei, mai mult dar de 50—60 de ori; dar foala ce și-o abonează numai de 10 ori.

Un lucrător tipograf avea nainte de război 27 coroane pe săptămână, azi are 700—800 Lei, așadar de 25—30 de ori mai mult. Totuși foala lucrată de el nu și-a scumpit prețul decât de 10 ori...

Un kilogram de hârtie de foale îl căpătam nainte de război cu 30 fileri, azi e 21 Lei, — așadar de vre-o 75 de ori mai scumpă. Foala numai de 10 ori.

Și așa mai departe în toate.

Arată-mi dta, dragă cetitor, ce s'a scumpit numai de 10 ori în ce cumperi ori vinzi dta? Toate s'au urcat de la 30 de ori în sus, unele și de 100 de ori.

Atunci pune-ți mâna pe inimă și recunoaște, că — numai foile nu cutează să-și ceară și ele prețul urcat asemenea altor lucruri. Ele nu pot. Că lemne trebuie să-ți cumperi, mâncare trebuie să-ți cumperi, dar foale nu ești silit să-ți abonezi, — dacă nu ți-i drag și de suflet atâta cât de trup. Și atunci foile, pentru a îndemna pe oameni să cetească, atrași tocmai de ieftinătatea lor, se lasă lesne. Dar, în schimb, vai de viața lor!

Așa să știți și să credeți, iubii cetitori, atunci când mereu aruncați foile vorba că — „s'au scumpit“. Dacă am fi scumpit și noi ca altă

lume, barem de 30 de ori, prețul foii ar trebui să fie 260—280 Lei pe an, nu 60 ori 90.

Acum ceva tris: De aceea mai vedeți așa de puține foi neatârătoare. Ca să mai poată trăi, aproape toate „se bagă la stăpân“, la câte un partid politic, care își face bani cu „Schullerii“ ori Marmarosch-Blankii săi, și acela miluesc apoi și foile, cari, în schimb, trebuie să le vadă toate prin ochelarii de partid, adică: la nime nimic bun, iar la sine nimic rău.

„Libertatea“ nu e dintre aceste foi. Ea trăește numai din ce-i aduc abonații ei. De aceea este liberă și neatârnată cu adevărat, și poate spune adevărul deschis ori-și-cui!

Cel căruia nu-i place o astfel de foale, are cuvinte de a ne părăsi. Dar cel-ce iubește dreptatea deplină și nelegată la gură, — să aboneze această foale, în care va afla oglindit numai adevărul și românismul cel care nu cunoaște târguială asupra drepturilor neamului!

NOUTĂȚI

Procesul studenților.

Advocații apărători ai studenților închiși la Văcărești le spun, că, după știrile ce ei le au, — desbaterea procesului lor va avea loc între 15 și 25 Februarie, când este Curte cu jurații la tribunalul din București.

Înștiințare oficioasă despre asta însă, nu li-s'a dat până-acum.

Tare ne temem că guvernul o tot incurcă și n'o să-i ducă nici de data asta la desbatere, ci îi mai amână, ceea-ce e curată bătaie de joc de niște tineri avântați nu le o luptă de stricare a țării, ci de îndreptare a lucrurilor din ea.

Indată ce vom afla că terminul desbaterii e pus, — dăm de știre grabnic cetitorilor noștri.

— Acesta e cel din urmă număr ce mai merge celor cari n'au trimis plata foilor pe 1924.

Unele scumpiri la postă. Dela 1 Februarie, pe ori-ce scrisoare ori Cartă postală, timbrul de ajutor nu mai e 10 bani, ci 25 de bani.

Rugăm puneți toți câte 25 bani timbru de ajutor pe scrisori, căci altfel, cel căruia îi merg scrisorile, plătește indoiit suma pe care trimițitorul n'a pus-o.

Noi în toată ziua plătim astfel de pedepse 3—4—5 Lei. Câteva zile le mai plătim, apoi vom respinge primirea scrisorilor ce ne vin cu pedeapsă, — și acelea mergând napoi, pedeapsa o plătește cel ce a pus scrisoare cu prea puțin timbru.

Salarele funcționarilor și ale ofițerilor, ca și penziile de tot felul, se vor urca în 1924 cu 40% a adausului de scumpete din anul trecut.

„Casina Națională“ din Deva va ține în 17 și 24 Februarie la ora 3 d. m. adunarea generală ordinară în localurile sale, pentru a asculta darea de samă a Directorului și a funcționarilor; alegerea comisiilor cari să cerceteze de-aproape dările de seamă; alegerea slujbașilor la locurile vacante. — În ședința delă 24 Febr. va asculta rapoartele Comisiilor cercetătoare și va statori

bugetul pe 1924. — Invitări personale nu se fac. Dnii membri să se socotească invitați prin această publicare!

Dr. G. Dubleșiu, preș. I. Josan secr.

Dela Școala Medie de fete.

„Școala Profesională“ (Atelierul profesional) din Orăștie, învoită de Ministerul de Industrie și Comerț, — s'a deschis în Strada Șaguna No. 7.

Se primesc eleve cari la sfârșitul cursurilor de pregătire, ce durează delă 1—4 ani, să poată da examen de absolvire, primind Certificate de terminare.

Se țin și cursuri extra ordinare de 1/2 an pentru însușirea tehnică a lucrărilor, — pe lângă certificate de frecventare.

Se propune: Țăsătorie românească, Persiană, Lingerie, Broderie, ajur de mână, Țasutul în războaie cu diferite textile, precum și Scoarțe, Velințe, Cusături și Costume naționale, Tricotagiu, Croitorie elementară de albituri etc. Vopșitul vegetal și chemical.

Tinerimea școlară din Romos aranjează o producțiune teatrală declamatorică-corală, în sala școlii, în 10 Febr. st. n. Invitări nu se fac, această știre să se privească drept invitare.

Înaintări la Garda Financiară. Prim-inspectorul Iuliu Stoica din Arad, înaintat prim-inspector regional; Comisarul Romul Stoica din Lipova, prim-comisar; Comisarul Ad. Eisler din Șebș prim-comisar.

Sămănători de lumină.

Pomenim cu laudă la acest loc pe acei buni cetitori ai noștri, cari s'au străduit în măsură mai însemnată a răspândi foile noastre în popor, cu bunul gând de a conduce pe cât mai mulți la cetiri întăritoare de suflet.

Di Profesor Toma B. Adrian din orașul Târgoviște (jud. Dâmbovița) ne-a trimis, din încredințarea unei Societăți patriotice din acel oraș, 50 de abonamente pentru 50 cetitori din 34 comune ale județului Dâmbovița, Argeș și Muscel. Foile merg deja la cele 50 de adrese.

Din Detroit, Mich. (America) am primit, prin bunăvoința dlui Petru Albu, abonat al nostru, care a arătat foile la alți frați ardeleni și bănățeni din acel oraș, — 15 abonamente.

Di Inv. Aureliu S. Crăciun din Ferendia a abonat pe 1924 10 foi, pe cari le împarte între cetitorii buni din acea comună.

Di Inv. Avram Budoiu din Teția-mare, a abonat 7 exemplare.

Di Simion Scridon, cemerçant în Feldru, 10 exemplare.

Di adv. Dum. Caza cu din Tigghina (Basarabia) pentru Moldovenii din acel ținut, 250 exemplare.

Banca „Agricola“ din Hune-doara, 10 exemplare.

Di Ilie Miloș din Chișoda, 6 ex. „Căminul Cultural“ din Răcășda, 5 exemplare.

Di Nicolae Brândușe, turnător de fer în Crișeni (P. Călan) pentru munitorii de acolo, 10 exemplare.

Di Moise Torneanu din Cădar ne-a câștigat 6 abonați.

Di Ilie Radu din Ghiriș-Arieș ne-a câștigat 4 abonați.

Di G. Mităr, Cladova, 3 abonați.

Di V. Chebeleu, Socodor, 5 ab.

Di Gavrilă Mănăsturean din Cuzărioara, 3 abonați.

Di G. Bobos din Reșița ne-a răspândit acolo 10 exemplare.

Di Jand. Plut. Maj. Victor Ilia din Ilia, 3 abonați.

Di I. Holocan, Covășinți, 2 ab.

Di Zacheiu Șugar din Sărmășel ne-a câștigat acolo vre-o 5 abonați.

Di Maxim Popescu, din Groși, 8 abonați.

Tuturor: Călduroase mulțumiri!

Dentist Dr. S. Seidner dă consultații în ORĂȘTIE, Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj, deasupra prăvăliei Ioan Rob). — *Plombe. — Scoatere de dinți, fără dureri. — Regulare de dinți. Punere de danturi.* (1036) 7-10

Pentru cei-ce au Bonuri de tezaur.

Institutul de credit și economii „Ardeleana” din Orăștie adună din Orăștie și jur **Bonurile de tezaur** din 1919 (Obligațiile împrumutului Ardealului), pentru a le prezenta Ministerului de finanțe spre răs-cumpărare.

Posesorii acestor efecte (hârtii, obligații) sunt rugați a le prezenta în decursul săptămânii viitoare la „Ardeleana”, unde vor depozita efectele contra chitanță.

„Ardeleana”
Institut de credit și economii
în Orăștie.
(1091) 1-1

O căldare pentru vinars, de 350 litri se vinde la: Petru Giurgiu în Ribla, p. Baia-de-Criș. (1086) 1-1

De vânzare UN MOTOR DE BENZINĂ de 6-7 PH., în stare bună, pus pe căruș și cu ferestrău circular, — și o batoză fabricată la Szombathely de 720 mm., cu curățitor dublu și alegător, — în Orăștie, str. Biserica veche Nr. 11. (1092) 1-2

2 învățăcei pentru buna me-serie de cojo-car, se primesc îndată la

N. Opincariu,
măestru cojocar în Orăștie
(Str. Romoșelului).
(1093) 1-2

Se caută un diurnist auxiliar, bărbat, pe seama oficiului preto-rial Orăștie.

Salar lunar 1000 Lei. Compe-tentul să știe scrie dictando. Pos-tul se poate ocupa îndată. (1090) 1-1

Regatul România jud. Hunedoara.
Primăria orașului Deva.

Nr. 345-1924.
Publicațiune.

În baza ordinului Nr. 1732/1924 al Ministerului Internelor din 26 Ianuarie 1924 se ascrie concurs pentru a II-a licitațiune publică a pădurei orașului Deva publicată deja sub Nr. 4212-1923. — Licitațiunea se va ținea la 14 Februarie 1924 ora 11 a. m., la primărie sala Nr. 3, asupra materialului lem-nos a pădurei de circa 1787 iug. cadastrale, conform estimățiunii Regiunii Silvice stabilite la 28.510 m. steri, la cari s'a statorit preț de strigare 1.614.288 Lei, sub care preț nu se va vinde. Garan-ția este 162.000 Lei și trebuie de-pusă cu ocazia licitației în efecte garantate sau numărare. Ofertele în-

chise sunt a-se înainta înainte de începerea licitației presidentului în-sărcinat cu conducerea licitației. Oferte întârziate nu se primesc.

Condițiunile mai de aproape se pot vedea la Primăria orașului Deva, la Regiunea Silvică Deva și la Ocolul Silvic Deva.

Deva, 28 Ianuarie 1924.
(1088) 1-1 Aug. Herbay, primar

Of tica, boala de plămâni, plept, scuipat de sânge, tusa, paliditate, se vindecă prin Siropul Vêr-te s, remediul cel mai eficace. — 4 sticle, nece-sare pentru o cură, 300 Lei franco, după trimiterea înainte prin postă dela Farmacia Vulturului din Lugoș, Nr. 33. (999b) 6-

Primăria comunală Colonia-Simeria.
Nr. 170-1924.

Concurs.
Pentru întregirea postului de moașă comunală — în urma dece-

dării — publicăm concurs cu ter-min de 31 Martie 1924.

Reflecțiile sunt invitate, ca petițiunile instruite cu diploma de moașă, certificat despre serviciul anterior și certificat de conduită să le înainteze la subscrișa primă-rie până la termenul de sus.

Retribuțiunile sunt cele legale.
Colonia Simeria la 31 Ian. 1924.
s. s. Böhm, s. s. Tănase,
primar. primnotar.

Pește sărat
de mai multe soiuri, se află de vânzare en gros, cu prețuri moderate la: „Societatea coope-rativă „Sânziana” în Hunedoara. (1084) 1-1

Casă Werthaim-iană, model Schnabel, cu trei chei și cu 3 rezerturi, e de vân-zare cu preț convenabil. Informații la foaie. (1080) 2-2

Zusa, Răgușala, Catar de țevile răsufării se vindecă
prin întrebuițarea celui mai nou și modern mijloc:
care vindecă ca-tarul de plămâni și tuberculoza de plămâni. Probat și introdus la Clinice. — Se capătă în toate Farmaciile. Cereți expres: „SIROMALT”. Prețul 50 Lei sticla.

(1080) 1-6

„PROGRESUL” institut de credit și economii societate pe acții în lila.

Convocare.

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii „PROGRE-SUL”, societate în lila, se convoacă prin aceasta, în senzul statutelor, la a XVII-a adunare gen. ordinară, care se va ținea în 30 Martie 1924, la orele 3 d. a., în localul Institutului.

În cazul când nu ar fi reprezen-tați acționarilor sau voturile recerute de statule, prin aceasta adunarea se convoscă a doua oară, pe 6 Aprilie 1924 la orele 3 d. a., tot cu acest program și conform § lui 25 din statule, se va ținea fără con-siderare la numărul acționarilor și și a voturilor reprezentate.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Raportul Direcțiunii și al Comitetului de supraveghere,
3. Stabilirea bilanșului, împărțirea profitului curat și darea ab-solutorului.
4. Alegerea bărbăților de în-credere externi pe anul 1924.
5. Fixarea marcelor de prezen-ță pentru membrii Direcțiunii și al Comitetului de suprav. pe anul 1924.
6. Alegerea membrilor în Direc-țiune în locurile vacante.
7. Eventuale propunerii intrate, conform § lui 29 litera g. din statule.

Domnii acționari cari doresc a lua parte la această adunare, fie în persoană, fie prin plenipoten-țiași, au a depune acțiunile și docu-mentele de plenipotențiere la casa Institutului cel mai târziu până în 29 Martie 1924, sau la casele insti-tutelor: „Albina” din Sibiu, „Arde-leana” din Orăștie, „Casa de pă-strare” din Sellște și Dr. Ștefan Roz-van din Cluj, până la 26 Martie 1924.
Illa, la 27 Ianuarie 1924.

Direcțiunea.

ACTIVA Contul Bilanș la 31 Decemvrie 1923. PASIVA

ACTIVA		PASIVA	
	Lei b.		Lei b.
Cassa	14.860 25	Capital societar	60.000 -
Credite acordate Escompt	347.009 -	Fond de rezervă	24.627 49
Cambii cu acoperire hipot.	662.05 -	Depuneri spre fructifica	345 385 97
Cont-Curent	305 794 69	in depozit	10 828 96
Efecte	136.387 50	Creditori	79.634 95
Mobiliar	670 -	Reescompt	336 093 -
după amortizare	170 -	Dividendă neridicată	3.197 50
Realități	4 77	Tantiemă neridicată	183 22
Debitori	4.787 50	Inițieree transitoare	7.333 73
Interese transitoare la Reescont	4.254 25	Profit curat	12 518 14
	879 802 96		879.802 96

SPESE Contul Profit și Perderi la 31 Decemvrie 1923. VNDITE

SPESE		VNDITE	
	Lei b.		Lei b.
Interese după Fond de rezervă	956 31	Interese de cont-curent	18 439 73
Depuneri	21.892 35	cambii cu acop. hip.	6 323 83
Reescompt	45.509 80	escompt	28.114 78
Spese-curente	2.222 50	Provizțiuni, Provoacări, etc.	87.870 41
Salare	10 200 -	Venite dela Efecte	6 620 05
Adaus de scumpete	41.250 -		
Impozitul cifra afacerilor	1.035 22		
Darea depunerilor	1.802 95		
Marce de prezență	2 840 -		
Porte	220 -		
Dare comunală și erarială	6 751 53		
Amortizări	170 -		
Profit curat	12 518 14		
	147.368 80		147.368 80

Illa, la 31 Decemvrie 1923.

Iosif Pernicek, m. p., contabil.

DIRECȚIUNEA:

Dr. Ștefan Rozvan, m. p. Maximilian Marton, m. p. Nicolae Iuga, m. p. Cornel Ghișă, m. p.
Nicolae Bogdan, m. p. Lazar Urșă, m. p. George Furdul, m. p. Iosif Dimperiu, m. p. Petru Ștef, m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și consonanță cu re-gistrelle institutului.

Illa, la 27 Ianuarie 1924.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

N. Oprea, m. p. preș. Ioanichie Olariu, m. p. Olivia Sârbu, m. p. Rusalina Ardelean, m. p. G. Haida, m. p.